

Sisällys

1	Johdanto.....	3
2	Toiminnasta ja tiloista tehtävät luvat ja ilmoitukset.....	3
2.1	Rakennuslupa.....	3
2.2	Terveysturvallisuuslain mukainen ilmoitus.....	3
2.2.1	Parturi-kampaamoista tehtävät ilmoitukset.....	4
3	Tilojen suunnittelu.....	4
4	Kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien tilat.....	6
5	Toimintaa on harjoitettava hygieenisesti.....	6
5.1	Tilojen on oltavat siistit ja hyvässä järjestyksessä.....	6
5.2	Työvälineet tulee puhdistaa ja huoltaa jokaisen asiakkaan jälkeen.....	6
5.3	Toimenpiteen aikana tulee noudattaa hyviä hygieenisia työtapoja.....	7
6	Muuta huomioon otettavaa toimintatyyppikohtaisesti.....	8
6.1	Ihoa rikkovat toimenpiteet.....	8
6.2	Kuppaus.....	8
6.3	Solarium.....	9
6.4	Parturi-kampaamo.....	9
7	Lainsäädäntö ja ohjeet.....	10
8	Yhteystiedot.....	10

1 Johdanto

Tämä ohje on tarkoitettu kauneushoitoloiden, tatuointi- ja lävistysliikkeiden, kuppaus- ja solariuminpalveluja tarjoavien huoneistojen, parturi-kampaamoiden ja muiden vastaavien tilojen ja toiminnan suunnitteluun. Ohje soveltuu sekä uusien tilojen suunnitteluun että jo olemassa olevien huoneistojen muutoksiin. Ohjetta voivat käyttää toiminnanharjoittajat, tilojen suunnittelijat ja rakentajat. Ohjetta voidaan käyttää soveltuvin osin myös kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien toiminnan suunnitteluun.

2 Toiminnasta ja tiloista tehtävät luvat ja ilmoitukset

2.1 Rakennuslupa

Heti suunnittelun alkuvaiheessa kiinteistönomistajan tai toiminnanharjoittajan tulee selvittää kunnan rakennusvalvonnasta tarvittavat luvat ja vaatimukset. Kiinteistönomistaja voi joutua hakemaan jo olemassa olevaan tilaan **rakennusluvan mukaisen käyttötarkoituksen muutosta**.

Toiminnanharjoittaja tai suunnittelija voi suunnitteluvaiheessa olla yhteydessä Oulun seudun ympäristötoimeen suunnitelmien arvioimiseksi.

2.2 Terveysuojelulain mukainen ilmoitus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä **terveysuojelulain 13 § mukainen ilmoitus toiminnastaan** Oulun seudun ympäristötoimeen viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista. Kirjalliseen ilmoitukseen tulee liittää ajantasainen pohjapiirustus ja kalustesuunnitelma. Ilmoituksen voi tehdä Oulun seudun ympäristötoimelle

- sähköisesti ympäristöterveydenhuollon ilmoituspalvelussa ilpassa (ilppa.fi) tai
- [ilmoituslomakkeella](#), joka löytyy ympäristöterveydenhuollon kotisivuilta.

Toiminnanharjoittajalle annetaan todistus ilmoituksen käsittelystä. Ilmoituksen käsittelystä peritään [Oulun seudun ympäristötoimi -liikelaitoksen johtokunnan hyväksymän taksan mukainen maksu](#). Tilat ja toiminta tarkastetaan toiminnan aloittamisen jälkeen. Tämän jälkeen toimintaan tehdään tarkastuksia säännöllisesti.

Ilmoitusvelvollisuus koskee toiminnanharjoittajaa. Jos esimerkiksi samassa kauneushoitolassa toimii useampi itsenäinen toiminnanharjoittaja, on jokaisen tehtävä oma ilmoituksensa. Myös kotona toimivista ja kiertävistä kauneushoitoloista ja tatuointipalveluista tulee tehdä terveysuojelulain mukainen ilmoitus Oulun seudun ympäristötoimeen. Kiertävässä

toiminnassa ilmoitus tehdään sen kunnan valvontayksikköön, missä toiminta aloitetaan tai missä välinehuoltotila sijaitsee.

2.2.1 Parturi-kampaamoista tehtävät ilmoitukset

Parturi-kampaamotoiminnasta ei tarvitse tehdä terveydensuojelulain mukaista ilmoitusta. Vaikka toiminnasta ei tarvitse tehdä ilmoitusta, suositellaan, että toiminnanharjoittaja esittelee suunnitelmat tiloista Oulun seudun ympäristötoimelle. Parturi-kampaamotoiminnan yhteydessä tarjottavista kauneushoitopalveluista (esim. ripsienpidennyksistä tai kynsihoidoista) ja ihoa rikkovista palveluista, tulee aina tehdä terveydensuojelulain 13 § mukainen ilmoitus Oulun seudun ympäristötoimeen. Ilmoitus tulee tehdä, vaikka toiminta olisi pienimuotoista.

3 Tilojen suunnittelu

Tilat on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava, varustettava ja pidettävä kunnossa niin, että siellä käyville asiakkaille ei aiheudu terveyshaittaa. Toiminnasta ei saa aiheutua terveyshaittaa myöskään viereisiin huoneistoihin. Suunnittelussa on huomioitava seuraavat asiat.

Tilaa on oltava riittävästi toiminnan laajuus huomioiden.

- Työskentelytilaa tulee olla riittävästi, vähintään 7 m² asiakaspaikkaa kohden. Solariumlaitetta kohden tulee varata tilaa 4 m². Parturi-kampaamoissa riittää 5 m² työskentelytila asiakaspaikkaa kohden.
- Asiakkaille tulee olla odotustila sekä säilytysmahdollisuus ulkovaatteille.
- Henkilökunnalle tulee varata tilaa vaatteiden ja muiden henkilökohtaisten tavaroiden säilyttämistä varten.

Välineille ja tarvikkeille on varattava riittävästi huolto- ja säilytystilaa.

- Työskentelyä sekä välineiden huoltoa ja puhdistusta varten tulee olla työtasoja.
- Puhtaille välineille on varattava riittävästi hygieenistä säilytystilaa. Likaiset välineet tulee säilyttää erillään puhtaista.
- Välineet ja tarvikkeet tulee säilyttää esimerkiksi kaapeissa ja laatikoissa, joissa ne ovat suojattuna pölyltä ja lialta. Avohyllyjä ei suositella.

Työpisteen läheisyydessä tulee olla käsienpesupiste.

- Käsienpesupisteelle tulee olla esteetön pääsy työn aikana.
- Käsienpesupisteellä tulee olla nestemäistä saippuaa, kertakäyttöisiä käsipyyhkeitä ja tarvittaessa käsidesillä. Vesipisteen läheisyydessä tulee olla roska-astia.
- Wc:n käsienpesupistettä ei saa käyttää ennen hoitotoimenpidettä tapahtuvaan tai hoitotoimenpiteen aikana tapahtuvaan käsienpesuun.

Työvälineiden pesua varten tulee olla vesipiste.

- Käsienpesupisteen lisäksi välineiden pesua ja huoltoa varten tulee olla erillinen vesipiste.
- Pesualtaan vieressä on oltava laskutilaa.

- Pienimuotoisessa toiminnassa voidaan sallia välineiden puhdistus ja huolto esimerkiksi käsienvesupisteessä. Allas, vesipiste ja sen ympäristö tulee puhdistaa toimintojen välillä.
- Työvälineitä ei saa pestä ja huoltaa wc:ssä.

Tiloissa tulee olla wc.

- Wc-tilassa tulee olla käsienvesumahdollisuus.
- Wc-tila voi olla yhteinen asiakkaille ja henkilökunnalle.

Tiloissa tulee olla siivousvälineiden säilytys- ja huoltotila.

- Hyvin varustetussa siivousvälinetilassa on vesipiste ja kaatoallas, harjateline sekä riittävästi hyllytilaa ja muuta varastotilaa sekä riittävä ilmanvaihto.
- Pienessä toiminnassa siivousvälineet voi pestä ja huoltaa kotona. Tällöin riittää, että toimipaikassa on hygieeninen säilytystila siivousvälineille (esim. kaappi).
- Siivousvälineiden on oltava puhtaita. Siivouspyyhkeet ja muut vastaavat välineet on pestävä käytön jälkeen pesukoneessa mahdollisimman korkeassa lämpötilassa.

Pyykinpesua varten tulee olla pyykinpesukone.

- Pyykinpesun tulee tapahtua erillään muusta toiminnasta. Jos toiminta on laajaa, suositellaan erillistä tilaa tekstiilihuoltoon varten.
- Kuivaus tulee tapahtua koneellisesti esim. kuivausrummussa tai kuivauskaapissa.
- Pienessä toiminnassa pyykkihuolto voi tapahtua kotona.
- Puhtaille pyykeille tulee olla oma säilytystila.

Ilmanvaihdon on oltava riittävä ja tiloissa ei tule olla vedon tunnetta.

- Ilmanvaihdon tulee toteutua siten, että tiloissa on terveellinen, turvallinen ja viihtyisä sisäilma.
- Ilmanvaihdon suunnittelussa tulee huomioida toiminnan laatu, asiakasmäärät ja kemikaalien aiheuttamat päästöt.
- Ilmanvaihtojärjestelmäksi suositellaan vähintään koneellista poistoa, mikäli asiakaspaikkoja on enemmän kuin yksi. Koneellisessa poistossa tulee huomioida riittävä korvausilman saanti. Riittävä tulo- ja poistoilmamäärä on yleensä 25-30 l/s asiakaspaikkaa kohden, jos erityisiä kuormituksia ei ole.
- Ilman tulee kulkea puhtaasta tilasta likaisempaan suuntaan.
- Tarvittaessa työpisteellä tulee lisäksi olla kohdepoisto. Esimerkiksi akrylikynsien laittopisteessä tulee olla kohdepoisto tai kynsipöytä imurilla.
- Uloskäynnin yhteydessä tulee olla tuulikaappi, ilmaverho tai muu tekninen ratkaisu vetohaittojen ehkäisemiseksi.

Valaistuksen tulee olla riittävä, vähintään 300 – 500 luksia.

- Työskentelypisteessä tulee olla tarvittaessa kohdevalaistus.

Seinien, lattian, kalusteiden ja pintojen tulee olla helposti puhtaana pidettäviä, kestäviä ja hyväkuntoisia.

- Pintamateriaalit tulee valita niin, että ne soveltuvat käyttötarkoitukseen. Tarvittaessa niiden tulee kestää vesipesua.
- Pintojen tulee olla ehjät (esim. maalipinta ei saa hilseillä).

4 Kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien tilat

Kodin yhteydessä toimivien ja kiertävien toiminnanharjoittajien tulee lisäksi ottaa huomioon toiminnan ja tilojen suunnittelussa seuraavat asiat:

- Toiminnan sijoittamiselle asuinhuoneistojen yhteyteen on tarvittaessa hankittava taloyhtiön lupa (esimerkiksi kerrostalo).
- Toimintaa varten tulee varata oma työtila. Toiminta ja välinehuolto tulee erottaa kodin muusta toiminnasta ajallisesti.
- Välinehuolto ja käsienpesu ei saa tapahtua kodin keittiössä, wc:ssä eikä esimerkiksi kodinhoitohuoneessa, jossa on wc-istuin.
- Kiertävässä toiminnassa tulee huomioida käsihygienia. Lisäksi tulee huomioida puhtaiden ja likaisten välineiden hygieeninen kuljetus.

5 Toimintaa on harjoitettava hygieenisesti

5.1 Tilojen on oltavat siistit ja hyvässä järjestyksessä

- Jotta työskentelypinnat on helppo pitää puhtaana, ei niillä pidä säilyttää ylimääräistä tavaraa.
- Hoitotilojen pinnat (esim. pöydät, kohdevalaisimet) puhdistetaan mekaanisesti esimerkiksi pyyhkimällä puhtaimmista pinnoista likaisimpiin päin.
- Kuiva tai nihkeä pyyhintä poistaa pinnoilta pölyä ja siihen sitoutuneita mikrobeja. Yleensä tavalliset puhdistusaineet riittävät.
- Pinnat, jotka voivat olla kosketuksissa rikottuun ihoon, käsitellään lisäksi desinfiointiaineella. Myös veren ja eritteiden kanssa kosketuksiin joutuneet pinnat desinfioidaan.
- Jos hoitotoimenpiteen aikana ihoa rikotaan, on erityisen tärkeää, että pinnat puhdistetaan huolellisesti jokaisen asiakkaan jälkeen.

5.2 Työvälineet tulee puhdistaa ja huoltaa jokaisen asiakkaan jälkeen

Puhdistuksessa on 1-3 työvaihetta.

1. Mekaaninen puhdistus

- Työvälineet tulee puhdistaa mekaanisesti joko käsin tai koneellisesti ennen kuin lika ehtii kuivua. Uurteet ja kolot tulee puhdistaa huolellisesti.
- Ilman mekaanista puhdistusta desinfiointi ja sterilointi eivät välttämättä onnistu, sillä mikrobit voivat säilyä elinkykyisenä lian ja biofilmien alla.
- Mekaanisen pesun jälkeen välineiden kunto ja puhtaus tulee tarkastaa huolellisesti. Huonokuntoiset välineet tulee poistaa käytöstä.

2. Desinfiointi

- Ihon kanssa kosketuksissa olevat välineet tulee mekaanisen puhdistuksen jälkeen desinfioida.
- Desinfioinnilla vähennetään mikrobien määrää, mutta ei tuhota niiden itiöitä.
- Desinfiointi voi tapahtua desinfiointiaineella. Desinfiointiainetta on käytettävä valmistajan käyttöohjeen mukaisesti.
- Desinfiointi voi tapahtua myös keittämällä kuumassa vedessä vähintään viiden minuutin ajan. Veden on kiehattava koko ajan.

3. Sterilointi

- Välineiden, jotka läpäisevät ihoa tai ovat kosketuksissa rikkoutuneen ihon tai limakalvon kanssa, on oltava steriilejä.
- Välineiden sterilointiin on useita eri menetelmiä, esim. höyrysterilointi ja kuumailmasterilointi.
- Sterilointilaitetta tulee käyttää valmistajan ohjeiden mukaisesti ja se pitää huoltaa säännöllisesti.
- Steriloinnin tehokkuutta tulee seurata säännöllisesti indikaattoreilla. Indikaattorilla varmistetaan, että sterilointi toimii. Sterilointilaitteen valmistaja suosittelee laitteelle soveltuvia indikaattoreita.
- Vaihtoehtoisesti voidaan käyttää kertakäyttöisiä yksittäispakattuja steriilejä välineitä.
- Steriilit välineet tulee säilyttää sterilointipusseissa tai pakkauksissa omassa varastoissa tai kaapeissa ovet suljettuna.

Puhtaat työvälineet tulee säilyttää siten, että ne ovat suojassa pölyltä ja likaantumiselta. Niitä tulee käsitellä vain puhtain desinfioiduin käsin. Kasvo- ja jalkahoitoja varten on oltava omat työvälineet ja ne tulee puhdistaa, desinfioida ja säilyttää erillään toisistaan.

5.3 Toimenpiteen aikana tulee noudattaa hyviä hygieenisiä työtapoja.

- Ennen työn aloittamista korut pitää poistaa käsistä ja kädet tulee pestä huolellisesti saippualla ja desinfiointiaineella.

- Ihon tai limakalvon läpäisevissä toimenpiteissä on käytettävä puhtaita kertakäyttöisiä suojakäsineitä. Käsineet tulee vaihtaa aina likaiseen pintaan koskettamisen jälkeen. Kädet tulee pestä myös ennen käsineiden pukemista ja niiden riisumisen jälkeen.
- Asiakkaan iho on desinfioitava ennen ihoa rikkovaa toimenpidettä tarkoitukseen soveltuvalla desinfiointiaineella.
- Jokaisella toimenpidekerralla on käytössä oltava hygieenisesti säilytetyt hoitotuotteet ja toimenpidevälineet.
- Työasun pitää olla puhdas ja sen materiaalin likaa hylkivä ja helposti pestävä.
- Jalkahoitovedet tulee kaataa erilliseen kaatoaltaaseen, siivouskomeron kaatoaltaaseen tai wc-istuimeen.

6 Muuta huomioitavaa toimintatyyppikohtaisesti

Aiemmissa kohdissa esitettyjen vaatimusten lisäksi eräissä toimintatyypeissä tulee huomioida seuraavat asiat.

6.1 Ihoa rikkovat toimenpiteet

- Ennen toimenpidettä asiakkaalle on annettava riittävät tiedot toimintaan liittyvistä mahdollisista turvallisuusriskeistä. Lisäksi tulee huomioida asiakkaan mahdolliset yliherkkyydet toimenpiteessä käytettäville aineille ja muut mahdolliset toimenpiteeseen vaikuttavat asiakkaan sairaudet.
- Ihoa rikkovassa toimenpiteessä asiakkaalle on annettava riittävät jälkihoito-ohjeet. Ihoa rikkovissa toimenpiteissä on varmistettava, että asiakas ymmärtää jälkihoidon tärkeyden ja mahdollisen tulehdusriskin.
- Tatuointia ei suositella tehtävän alle 18-vuotiaalle ilman huoltajan kirjallista suostumusta. Tatuointia ei suositella tehtävän myöskään päihtyneelle henkilölle.
- Asiakkaalle annettava täytettäväksi asiakastietolomake esimerkiksi ennen tatuointia, lävistystä tai microblading -käsittelyä.
- Tatuointi-, lävistys- ja muita kehonmuokkauspalveluita tarjoavien toiminnanharjoittajien tulee laatia turvallisuusasiakirja. Lisätietoa löytyy Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) sivulta.

6.2 Kuppaus

- Asiakkaalle on annettava riittävät tiedot toimintaan liittyvistä mahdollisista turvallisuusriskeistä. Riskitekijöitä saattavat olla mm. asiakkaan sairaudet.
- Asiakkaille tulee olla pukeutumis- ja suihkutilat.

- Kuppauksessa käytettävien työvälineiden, jotka läpäisevät ihoa tai limakalvoa tai ovat suoraan tai välillisesti kosketuksissa rikkoutuneen ihon tai limakalvon kanssa, tulee olla steriilejä.

6.3 Solarium

- Asiakkaille tulee olla pukeutumis- ja wc-tilat sekä tarvittaessa suihkutilat.
- Solariumlaitteen pinnat, jotka joutuvat kosketuksiin ihon kanssa, on puhdistettava jokaisen käyttökerran jälkeen.
- Toiminnanharjoittaja (solariumyrittäjä) vastaa käytön turvallisuudesta ja hänen on nimettävä täysi-ikäinen vastuuhenkilö, joka valvoo, etteivät alle 18-vuotiaat käytä solariumilaitteita.
- Vastuuhenkilön tulee olla läsnä aina, kun solariumlaitetta käytetään. Itsepalvelusolariumit ovat kiellettyjä. Vastuuhenkilön tulee myös tarvittaessa opastaa asiakasta laitteen ja silmiensuojainten turvalliseen käyttöön.
- Solariumlaitteet tulee olla sijoitettu tai niiden käyttö tulee olla järjestetty siten, että asiakas ei voi käyttää solariumlaitetta henkilökunnan sitä huomaamatta.
- Toiminnanharjoittajan on huolehdittava siitä, että solariumlaitteiden välittömässä läheisyydessä ovat laitteen käyttö- ja säteilyturvallisuusohjeet. Säteilyturvakeskuksen juliste "Solariumin ikäraja on 18 vuotta" kattaa säteilyturvallisuuteen liittyvät ohjeet. Suositeltava paperikoko tietojen esittämiselle on A3.
- Solariumlaitteessa tulee olla ajastin, joka lopettaa säteilyn asetetun ajan kuluttua ja ajastimen asetusarvojen tulee olla yhteneviä suositeltujen säteilytysaikojen kanssa.
- Käyttöpaikalla tulee olla ohjeet laitteen ajastimen ja muiden laitteeseen liittyvien toimintojen, esimerkiksi hätäkatkaisimen käytöstä.
- Säteilyturvakeskus (STUK) valvoo solariumlaitteita ja niiden käyttöä säteilylain nojalla. Lisätietoa löytyy Säteilyturvakeskuksen kotisivuilta.

6.4 Parturi-kampaamo

- Hiusten pesua varten tulee olla vähintään yksi hiustenpesupiste 1-4 asiakaspaikkaa kohti.
- Jos asiakaspaikkoja on 5 tai alle, voi työvälineiden pesu ja käsienpesu tapahtua samassa vesipisteessä. Jos asiakaspaikkoja on yli 5, tulee kampaamotilassa olla välineiden pesupaikan lisäksi erillinen käsienpesupiste.
- Jos parturi-kampaamotoiminnan yhteydessä on kauneushoitolatoimintaa tai jotain muuta ihoa rikkovaa toimintaa, tulee tiloissa olla erilliset vesipisteet välinehuoltoon ja käsienpesua varten. Käsienpesupisteelle tulee olla esteetön pääsy työpisteiltä.
- Pienimuotoisessa parturi-kampaamo- ja kauneushoitolatoiminnassa voidaan sallia työvälineiden puhdistus ja huolto käsienpesupisteessä, jos toiminnat ovat erotettu ajallisesti toisistaan (esimerkiksi yhden toiminnanharjoittajan toiminta).

- WC:n yhteydessä olevaa allasta käytetään käsienpesuun ainoastaan wc:ssä käynnin yhteydessä.
- Parturi-kampaamon yhteydessä tapahtuva kauneushoitolaittoimintaa varten tulee olla oma tila tai työpiste, joka voi olla erotettu parturikampaamo-toiminnasta esimerkiksi sermillä.

7 Lainsäädäntö ja ohjeet

Terveydensuojelulaki (763/1994)

Terveydensuojeluasetus (1280/1994)

Säteilylaki (859/2018)

Valviran terveydensuojelun valvontaohjeisto 15.12.2014. TO 7.1: Kauneushoitoloiden, tatuointiliikkeiden ja vastaavien tilojen hygieniavaatimukset

Säteilyturvakeskuksen (STUK) ohje ST 9.1 / 1.7.2013: Solariumlaitteiden säteilyturvallisuusvaatimukset ja valvonta

8 Yhteystiedot

Oulun seudun ympäristötoimi

www.ouka.fi/ymparisto

Ympäristöterveydenhuollon neuvonta: arkisin klo 9-15, puh. 044 703 6700

Sähköposti: [ymparisto\(at\)ouka.fi](mailto:ymparisto(at)ouka.fi)

Postiosoite: PL 34, 90015 Oulun kaupunki

Käyntiosoite: Solistinkatu 2, 90140 Oulu

Toimialueena Hailuoto, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu ja Tyrnävä

